

Dialogikasvatusta vuodesta 1947

TOIMINTAKERTOMUS 1.1.2020–31.12.2020

1. TOIMINNAN TARKOITUS

Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry on vuonna 1947 perustettu poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Sen kotipaikka on Helsinki ja toimialueena koko Suomi.

Toiminnan tavoitteena on edistää kulttuuri-, uskonto- ja katsomusdialogia.

Vuosi 2020 oli yhdistyksen 73. toimintavuosi.

2. TOIMINTAKATSAUS 2020

2.1 Koonti toimintavuoden painopisteistä

Toimintavuoden 2020 painopisteenä olivat:

- **YK:n Yhteisymmärrysviikon 2020 koordinointi ja toteutukseen osallistuminen sekä Yhteisymmärrysviikon 2021 suunnittelu**
 - o Yhdistys toteutti yhteistyössä eri katsomusyhteisöiden kanssa YK:n teemaviikon Suomessa
- **Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoisien perusopetuksen kehittäminen yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa: portaali, verkkokurssi ja materiaalin tuottaminen**
 - o Yhdistys tuotti yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen perusopetus KUPERA-hankkeen, jonka tuloksena julkaistiin verkkoportaali, verkkokurssi ja useita oppimateriaaleja
- **Moninaisen laulukirjan tuottaminen**
 - o Yhdistyksen taidetyöryhmä aloitti lapsille suunnatun moninaisen laulukirjan tuottamisen yhteistyössä eri katsomus- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa
- **Juhlakaruselli-dialogimetodin kehittäminen ja tuottaminen**
 - o Yhdistys tuotti yhteistyökumppaneiden kanssa uuden menetelmän ja materiaalin pienten lasten dialogitaitojen tukemiseksi ja kehittämiseksi

- **Polarisaation, väkivaltaisen radikalisoitumisen ja väkivaltaistuneiden asenteiden ennaltaehkäisy oppaan tuottamisen avulla**
 - o Yhdistys aloitti yhteistyössä Helsingin yliopiston tutkijoiden kanssa konkreettisen keskustelumallin tuottamisen nuorten kanssa työskenteleville tilanteisiin, joissa nousee huoli radikalisoitumisesta
- **Disinformaation ja vihapuheen ennaltaehkäisy mediakasvatushankkeen avulla**
 - o Yhdistys aloitti videosarjan suunnittelun ja tuottamisen nuorille tueksi tilanteisiin joissa nuori kohtaa polarisaatiota vahvistavaa disinformaatiota ja vihapuhetta eri medioissa
- **Ympäristökasvattajien kuluttaminen huomioimaan kulttuuri- ja katsomusdialogin merkitys oppaan ja seminaarin avulla**
 - o Yhdistys aloitti oppaan ja koulutuksen tuottamisen yhteistyössä Kierrätyskeskuksen kanssa ympäristökasvattajille heidän dialogitaitojen
- **Juhlakalenteri -julkaisu kaudelle 2020–2021 ja Juhlakalenteri.fi verkkosivuston pedagoginen kehittäminen**
 - o Yhdistys julkaisi yhdessä Ad Asta ry:n kanssa verkossa juhlakalenterin kouluille sekä tuotti kalenteriin pedagogista sisältöä
- **Strategian 2019-2023 toimeenpano**
 - o yhdistys jatkoi toimintansa aktiivista ja tukoksellista kehittämistä strategian 2019-2023 mukaisesti sekä seurasi strategian toteutumista
- **Yhteiskunnallisen keskustelun herättäminen**
 - o Yhdistys piti yllä aktiivista kansalaiskeskustelua osa eri toimintojaan mm. opettajille ja muille kasvattajille viestimällä sekä koulutuksia, luentoja ja muita esiintymisiä toteuttamalla
- **Toimintaympäristön muutokset**
 - o Yhdistyksen muutti uusiin toimitiloihin sekä tuotti kolme verkkosivu uudistusta: www.kulttuurifoorumi.fi, www.yhteisymmarrysviikko.fi, www.juhlakalenteri.fi / www.festkalendern.fi

2.2 Yhdistys vahvisti kulttuuri-, katsomus- ja uskontodialogia

Yhdistyksen koordinoimaa *uskontojen- ja katsomusten Yhteisymmärryksen viikkoa* vietettiin vilkkaasti helmikuun ensimmäisellä viikolla. Tilaisuuksia ja tapahtumia järjestettiin eri puolilla Suomea. Yhdistys järjesti avaustilaisuuden Vantaalla yhteistyössä Vantaan seurakuntien ja Vantaan kaupungin kulttuuritoimen kanssa. Viikon suojelijana toimi keskustakirjasto Oodin johtaja Anna-Maria Soininvaara.

YK:N
USKONTOJEN
JA KATSOMUSTEN
YHTEISYMMÄRRYSVIIKKO
Helmikuun 1. viikko

Viikon avajaisia vietettiin lauantaina 1.2.2020 Vantaalla, Lumosalissa. Tapahtuma keräsi noin 100 henkilöä katsomaan Middle East co:n musiikkia juutalaisesta, palestiinalais-syyrialaisesta ja suomalaisesta perinteestä Lähi-idän maustein sekä kokemaan Tanssiteatteri GLIMS & GLOMS:in tanssiesitystä Kunnioitus-Respect sekä kuuntelemaan viikon suojelijan ja eri yhteisöiden puheenvuoroja. Avajaisia edelsi Maailma laulaa –kulttuurit kohtaavat konsertti Musiikkitalolla, jota seurasi noin 400 henkilöä. Vuoden 2020 valmisteluissa painotettiin erityisesti tiedotusta mm. uudistamalla viikon verkkosivut sekä visuaalinen ilme. Lisäksi painotettiin kasvatusalan toimijoiden kutsumista mukaan viikon viettoon mm. järjestämällä koulutuksia sekä osana www.dialogikasvatus.fi portaalin toimintaa.

Vuositeema ”*Puhu dialogia*” innosti tapahtumajärjestäjiä. Tapahtumia järjestettiin noin 50-100 ympäri Suomen. Esimerkkejä järjestetyistä tapahtumista:

- Avajaiset, avajaiskonsertti ja tanssiesitys (järjestäjänä Vantaan seurakunnan, Vantaan kaupunki ja Fokus ry)
- Sibafest – Maailma laulaa, kulttuurit kohtaavat -konsertti Musiikkitalolla (järjestäjänä Sibelius-Akatemia ja Fokus ry)
- Koulutus ”Konfliktinratkaisu- ja dialogitaidot arjen työelämässä” (järjestäjänä DIAK ja Fokus ry)
- Tarinateatteri Puhu dialogia (järjestäjänä USKOT-foorumi)
- Seminaari United Nation’s harmony week seminar (Helsinki Business College)
- Musiikki- ja ruokatapahtuma Lieksassa (järjestäjänä Lieksan Tukipiste ry ja Lieksan seurakunta)

- Puhutaan dialogia: Kristittyjen ja muslimeiden näkemyksiä yhteiskunnallisiin kysymyksiin paneelikeskustelu (Vantaan aikuisopisto)
- Yhteisymmärryksellä harmoniaan tilaisuus (Helsingin yliopisto, Kasvatustieteellinen tiedekunta)
- Rauhankävely, Vantaa
- Ajankohtaisseminaari varhaiskasvatuksen työntekijöille, Vantaa (Vantaan seurakunnat, Vantaan kaupunki, USKOT-foorumi, Fokus ry, Rauhankasvatusinstituutti)
- Bussiretki theravada-temppelisiin (Suomen Buddhalainen Unioni)
- Nuorten aikuisten dialogitapahtuma (Suomen Kristillinen Ylioppilasliitto ja Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko)
- YK:n uskontojen yhteisymmärrysviikon elokuvanäytös ja paneelikeskustelu, Oulu (Oulun kaupunki, Rauhankasvatusinstituutti)
- Yhteisymmärrysviikon Global Discourse seminaari, Jyväskylä (Global Discourse järjestö)
- Teetä, sympatiaa ja katsomusten kohtaamisia -tapahtuma, Lohja (Lohjan seurakunta)
- Lisäksi esim. eri seurakunnan, oppilaitokset, päiväkodit ja yhteisöt kuten Suomen Bahá'í-yhteisö juhlivat viikkoa

YK:N
USKONTOJEN
JA KATSOMUSTEN
YHTEISYMMÄRRYSVIIKKO
HELMIKUUN 1. VIIKKO

2.3 Yhdistys oli aktiivinen keskustelun herättäjä sekä tiedon levittäjä

Toimikaudella 2020 yhdistys teki useita uusia avauksia aktiivisen kansalais- ja politiikkakeskustelun nostattamiseksi kulttuuri-, katsomus ja uskontodialogin merkityksestä. Pääasiallinen keino keskustelun herättämiseksi oli uuden tiedon ja materiaalin tuottaminen erityisesti hankkeissa (ks. kohta 4.1).

Alkuvuodesta yhdistys esitteli Educa –messuilla kulttuuri- ja katsomusdialogin merkittävyyttä jakamalla julisteita ja esitteitä sekä esittelemässä julkaisuja ja keskustelemalla kasvattajien kanssa. Lisäksi messuilla järjestettiin paneelikeskustelu teemalla ”*Moninaisuus koulun vahvuutena. Avaimia kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoiseen opetukseen*”. Panelisteina olivat UNESCO-professori Arto Kallioniemi, Helsingin yliopisto, monikielinen ohjaaja Mukhtar Abib, Helsingin kaupunki (kodin ja koulu yhteistyö), tutkijatohtori Saija Benjamin, Helsingin yliopisto, katsomusaineiden didaktiikan yliopistonlehtori, katsomusaineiden aineenopettaja Marjaana Kavonius, Helsingin yliopisto, romaniaktiivi Leif Hagert ja Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen perusopetus KUPERA -hankkeen projektisuunnittelija, äidinkielen ja kirjallisuuden aineenopettaja Tanja Viinikainen, Helsingin yliopisto.

Korona-tilanne vaikutti tapahtumien järjestämiseen, joten yhdistys toimi pääasiassa verkkotapahtumien ja -aineistojen tuottamisen kautta maaliskuusta 2020 alkaen.

2.4 Yhdistys edisti dialogia taiteen keinoin

Yhdistyksen taidetyöryhmä tuotti aktiivisesti moninaisuuden huomioivaa laulukirjaa sekä päivänavauksia. Yhdistys järjesti mm. Yhteisymmärrysviikon avajaiskonsertin sekä konsertin osana Sibafestsiä.

2.5 Yhdistys tuki ja koulutti kasvatusalan toimijoita

Yhdistys uudisti verkossa julkaistavan moninaisen kalenterin. Lisäksi kalenteria täydennettiin kasvatusmateriaaleilla. Kalenterilla tuettiin mm. juhlaperinteen moninaisuuden näkymistä kasvatusalan toimijoiden arjessa.

Yhdistys toteutti yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen perusopetus KUPERAn (katso kohta Hankkeet).

Yhdistys osallistui koulukampanjan suunnitteluun yhdessä Seurakuntaopiston, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry:n ja Kuvataideopettajat ry:n kanssa. Kampanjan suunnittelun on tilannut Kirkkohallitus. Kampanja suunniteltiin osaksi yhteisymmärrysviikkoa. Kampanjan pilottivaiheen konkreettinen suunnittelu aloitettiin loppuvuodesta.

Yhdistys on mukana toteuttamassa katsomuskasvatuksen symposiumia 22.10.2020 sekä osallistui symposiumkirjan toimittamiseen. Lisäksi yhdistyksen edustajat kouluttivat eri tilaisuuksissa kasvattajia (katso kohta 4.4).

2.6 Yhdistys kehitti toimintaansa ja loi uusia yhteistyökumppanuuksia

Yhdistys lähti kehittämään ja kohdentamaan toimintaansa toimikaudella strategiatyön avulla. Strategia julkaistiin vuosikokouksessa 2019.

Uusia yhteistyökumppanuuksia luotiin mm. aloittamalla yhteistyö Helsingin yliopiston Kasvatustieteellisen tiedekunnan kanssa (ks. tarkemmin kohta ”Hankkeet”).

Yhdistys perusti toimintaansa tukemaan valtuuskunnan. (katso kohta 3).

Yhdistys tiedotti uudesta strategiasta sekä uusista hankkeista useissa yhteistyökokouksissa esim. ministeriöiden, kansalaisjärjestöjen, yliopistojen ja katsomuksellisten yhteisöjen kanssa.

3. YHDISTYKSEN KOKOUKSET, JÄSENISTÖ JA TYÖRYHMÄT

3.1 YHDISTYKSEN KOKOUKSET

Hallituksen työskentely toimintavuoden aikana oli aktiivista. Hallituksen kokouksia järjestettiin 8, jonka lisäksi pidettiin yhdistyksen rahoitukseen keskittynyt teemakokous.

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin Korona-tilanteen vuoksi poikkeuksellisen, mutta lainmukaisena, ajankohtana 22.9.2020.

3.2 YHDISTYKSEN JÄSENISTÖ

Yhdistyksen varsinaisia jäseniä oli toimikaudella 70, opiskelijajäseniä 7, ainaisjäseniä 11 ja kunniajäseniä 6.

Yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja Ilari Rantakari nimettiin yhdistyksen kunniajäseneksi.

3.3 YHDISTYKSEN TYÖRYHMÄT JA VALTUUSKUNTA

Yhdistyksellä oli toimikaudella kuusi työryhmää.

1) Kasvatustyöryhmä:

Kasvatustyöryhmän puheenjohtaja on dosentti Anuleena Kimanen (Suomen uskonnonopettajainliitto SUOL ry). Muut jäsenet olivat Vesa Soikkeli (ev.lut. uskonnonopettaja), Ilkka Tahvanainen (asiantuntija, Kirkkohallitus), Erwin Woitsch (ortodoksisen uskonnonopettaja), Osmo Vartiainen (Katolisen kirkon Helsingin hiippakunnan opetusosasto), Sari Hajar Sorsa (luokanopettaja ja islamin uskonnonopettaja), Jani Tiirikainen (filosofian ja elämänskatsomustiedon opettaja, FETO ry) ja Pekka Iivonen (Fokus ry hallituksen varapj.). Ryhmä työskenteli aktiivisesti dialogikasvatuksen portaalin, juhlaalenterin pedagogisten sisältöjen, yhteisymmärrysviikon materiaalien ja mediakasvatushankkeen suunnittelun parissa.

Lisäksi osana kasvatustyöryhmää toimii mediakasvatuksen hankkeen työryhmä, johon kuuluvat Anuleena Kimanen, Vesa Soikkeli ja Marja Laine.

2) Tiedeklubi:

Tiedeklubi ei toiminut aktiivisesti toimikaudella.

3) Taidetyöryhmä:

Taidetyöryhmä on vakiintunut aktiivisesti toimivaksi ryhmäksi, jonka tehtävät ovat niin itsenäinen taiteellinen toiminta ja sen suunnittelu, kuten myös muu Fokus ry:n toiminta-alueita tukevan yhteistoiminnan rakentaminen. Taidetyöryhmän puheenjohtajana toimi Matti Turunen. Muut jäsenet olivat: Raija Urama (hallituksen varajäsen, pedagogi), Raisa Lindroos (Trapesa), Laura Iivonen-Mellais (varhaiskasvattaja, orkesterimuusikko) sekä Osmo Vartiainen (Katolisen kirkon Helsingin hiippakunnan opetusosasto). Taidetyöryhmä aloitti toimikaudella mm. moninaisen laulukirjan tuottamisen ääniteidostoineen yhteistyössä eri katsomusten ja kulttuureiden edustajien kanssa. Lisäksi taidetyöryhmä suunnitteli päivänavaus -projektia.

4) Yhteisymmärrysviikon ohjausryhmän

puheenjohtajana toimi Marja Pentikäinen (yhdistyksen hallituksen pj) ja sihteerinä toiminnanjohtaja. Jäseninä ohjausryhmässä olivat Minna Saarnivaara (Vantaan seurakunnat / kv), Natasha Vaalgamaa (Helsingin hiippakunta), Muttaqi Khan (Nuoret Muslimit), Pia Jardi (SINE), Nora Repo (seurakuntayhtymä), Anuleena Kimanen (Kasvatustyöryhmä / Helsingin yliopisto), Katri Jussila (SKY), Inka Nokso-Koivisto/Katri Kuusikallio (USKOT-foorumi), Elina Hellqvist (Kirkkohallitus), Matti Turunen (Taidetyöryhmä), Melody Karvonen (Suomen bahá'í-yhdistys), Esa Ylikoski (Vapaa-ajattelijain liitto ry), Irma Peiponen (Humanistiliitto), Katariina Krabbe (Lehto- Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry), Mari-Anna Auvinen (Suomen Ekumeeninen Neuvosto), Ilkka Aura (Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko Suomessa), Reijo Räisänen ja Heidi Zitting (Tapiolan seurakunta), Kalervo Aromäki (Adventtikirkko / SVKN Suomen vapaakirkollinen neuvosto) ja Irma Rinne (Suomen Buddhalainen Unioni). Ohjausryhmän jäsenistöä uudistettiin loppuvuodesta, jolloin jäseninä aloittivat Raili Keränen-Pantsu (SEN), Annette Markkunen (Lauttasaaren ev.lut seurakunta / kouluyhteistyö), Timo-Matti Haapiainen (Kirkkohallitus), Timo Koponen (Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko Suomessa) ja Sara Latvus (SKY) ja lopettivat Muttaqi Khan ja Natasha Vaalgamaa. Ohjausryhmä suunnitteli viikon tapahtumia, osallistui tapahtumien järjestämiseen sekä tuki viikon viestintää ja visuaalista uudistamista sekä uusien verkkosivujen kehittämistä.

Lisäksi Yhteisymmärrysviikon ohjausryhmän osana toimii **mediatyöryhmä**, jonka jäseniä ovat Marja Laine, Matti Turunen, Nora Repo-Saeed, Esa Ylikoski ja Annette Markkunen.

5) Strategia- ja johtotyöryhmä:

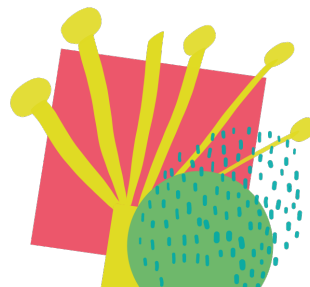
Yhdistyksen strategia- ja johtoryhmään kuuluivat hallituksen puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat sekä toiminnanjohtaja. Ryhmän tehtävänä oli tukea toiminnanjohtajaa hänen työssään.

6) Kansainvälisen työn ryhmä:

Ryhmä aloittaa työskentelynsä Korona-tilanteen salliessa.

Lisäksi yhdistyksellä on **Valtuuskunta**, joka perustettiin toimikaudella 2019, ja jonka toiminta alkoi toimikaudella 2020. Valtuuskunta kokoontui kaksi kertaa ja tuki yhdistyksen toimintaa mm. yhteistyökumppanuuksien kautta. Valtuuskunnan jäseniä ovat:

- o puheenjohtaja: johtaja Jorma Kauppinen, Opetushallitus
- o sihteeri: toiminnanjohtaja Marja Laine, Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry
- o toiminnanjohtaja Ujuni Ahmed, Fenix ry
- o Mulki Al-Sharmani, Helsingin yliopisto
- o suunnittelija Kati Anttalainen, OKM, kulttuuri
- o toimitusjohtaja Laura Arikka, Erätauko säätiö
- o piispa Kaisamari Hintikka, USKOT-foorumi
- o johtava asiantuntija Esa Iivonen, MLL
- o diakoniajohtaja Ilkka Kantola, HDL
- o lakimies Lena Kumlin, KH
- o kehittämisspäällikkö Tarja Mankkinen, sisäministeriö
- o tutkimuspäällikkö Shadia Rask, THL
- o järjestökoordinaattori Adriana Saarialho, Caritas
- o johtaja Tiina Silander, OKM, opetus
- o johtaja Ruth Illman, Donnerska Institut
- o professori Elina Vuola, Helsingin yliopisto

4. ASiantuntija- JA KEHITTÄMISTYÖ

4.1. HANKKEET

Yhdistys toteutti toimikaudella kahdeksaa hanketta.

1) YK:n uskontojen ja katsomusten Yhteisymmärrysviikko 2020

Yhdistys koordinoi Suomessa YK:n uskontojen ja katsomusten Yhteisymmärrysviikkoa. YK:n yleiskokous hyväksyi lokakuussa 2010 päätöslauselman, joka julisti helmikuun ensimmäisen viikon vuosittain maailmanlaajuisen uskontojen välisen yhteisymmärryksen viikoksi (World Interfaith Harmony Week) kaikkien uskontojen ja vakaumusten kesken. Päätöslauselmassa rohkaistaan kaikkia valtioita vapaaehtoisuuden pohjalta tukemaan katsomusten välisen yhteisymmärryksen ja hyvän tahdon viestiä kunkin oman perinteen tai vakaumuksen mukaisesti erityisesti tämän viikon aikana.

Yhteisymmärrysviikkoa vietettiin 1.2.–9.2.2020 ja sen teemana oli ”Puhu dialogia”. Yhdistys vahvasti yhteistyössä teemaviikon toimijaverkoston kanssa YK:n Yhteisymmärrysviikon vakiintumista vuosittain toistuvaksi ja maanlaajuisesti näkyväksi tapahtumaksi. Viikosta tarkemmin kohdassa 2.1.

Rahoitus: Kirkkohallitus, 20 000€

2) Juhlakalenterin pedagoginen syventäminen

Juhlakalenteri toteutettiin lukuvuosikalenterina 2020–2021 yhteistyössä Ad Astra rf:n kanssa.

Hankkeessa uudistettiin kalenterin verkkototeutus vastaamaan nykyvaatimuksia. Lisäksi syvennettiin Juhlakalenteri -verkkopalvelua sisältämään konkreettista, pedagogista sisältöä kasvattajien tukemiseksi. Pedagogisella sisällöllä tarkoitetaan tässä selkeitä, toiminnallisia sovelluksia sekä visuaalisia materiaaleja lasten ja nuorten kanssa toteutettavaksi ja työstettäväksi.

Rahoitus: Museovirasto, 12 600 €

3) Juhlakaruselli

Hankkeessa tuotettiin uusi konkreettinen työkalu, Juhlakaruselli, pienten lasten dialogitaitojen tueksi. Hankkeen työryhmässä olivat mukana Ira Vihreälehto Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry:stä, Antti Huntus Taiteen edistämiskeskus TAIKE:sta sekä Ilkka Tahvanainen Kirkkohallituksesta.

Rahoitus: Museovirasto, 3 200 €

4) Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen perusopetus KUPERA 2019-2020

Hankkeessa tuotettiin oppimateriaalia kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoiseen perusopetukseen. Lisäksi tuotetaan MOOC-verkkokurssi opettajien koulutukseen ja täydennyskoulutukseen sekä verkkoportaali. Portaali toimii kansallisena tiedonvälittäjänä ja materiaalipankkina kulttuuri-, uskonto- ja katsomusdialogikasvatukseen liittyen. Portaalin ylläpidosta ja päivittämisestä hankkeen jälkeen vastaa FOKUS ry, jota profiloitiin hankkeen myötä kansalliseksi kulttuuri- ja katsomusdialogikasvatuksen foorumiksi.

Rahoitus: Avustus on haettu yhteisellä hakemuksella Helsingin yliopiston kanssa. Helsingin yliopisto vastaa hankkeen rahaliikenteestä. Opetushallitus on myöntänyt 462 000 € vuosille 2019-2020.

5) Kulttuuri- ja katsomusdialogi ympäristökasvatuksessa

Hankkeen avulla lisätään ympäristökasvatuksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta huomioimalla kulttuuri- ja katsomusdialogin merkitys. Hankkeen kohderyhmänä ovat ympäristökasvattajat sekä laajemmin kasvattajat joilla on kiinnostusta ympäristökasvatukseen tai vastuullinen asema työyhteisössään ympäristökysymyksissä (esim. koulun ympäristövastaava). Hankkeessa tuotetaan koulutusseminaari dialogityöpajoineen sekä opas vuonna 2021.

Rahoitus: Keski-Suomen ELY-keskus, 24 000€

6) Moninainen laulukirja

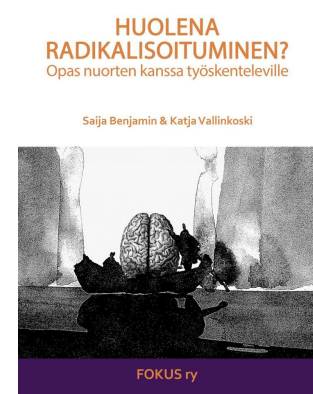
Laulukirja on ilmainen ja se julkaistaan verkossa. Hankkeen työryhmään kuuluvien varhaiskasvatuksen sekä musiikin ammattilaisten avulla Fokus ry:n taidetyöryhmä myös organisoii laulutapahtumia kirjan käyttämisen tukemiseksi mm. uusmaalaisissa päiväkodeissa Korona-tilanteen salliessa.

Rahoitus: Taiteen edistämiskeskus 8 000 €

7) Huolena ekstremistinen orientaatio

Hankkeessa tuotettava opas tarjoaa nuorten kanssa työskenteleville konkreettisen keskustelu- ja toimintamallin, jonka avulla he voivat arvioida käytöksellään tai puheillaan huolta aiheuttavan nuoren oireilun mahdollisen syyn ja ohjata heidät oikean tuen piiriin.

Rahoitus: Oikeusministeriö 33 750 €

8) Arvo ja katsomusorientoituneet disinformaation ehkäisy

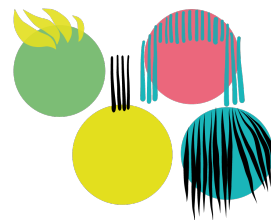
Hankkeessa tuotettu aineisto tukee nuorten medialukutaidon kehitystä konteksteissa, joissa esiintyy arvoihin, katsomuksiin ja uskontoihin liittyvää disinformaatiota ja vihapuhetta sekä polarisaation lisääntymistä. Hankkeessa tuotetaan videosarja jonka kohderyhmänä ovat yläkouluikäiset nuoret sekä toisella asteella opiskelevat nuoret. Videosarjaan liittyy pedagoginen aineisto, joka mahdollistaa videoiden käytön osana opetusta. Hankkeen tuottaa yhdistyksen kasvatustyöryhmä.

Rahoitus: Opetus- ja kulttuuriministeriö 20 000 €

4.2 YHTEISTYÖ

Toimintavuoden aikana yhdistys vahvisti yhteistyötä mm. Suomen Ekumeenisen Neuvoston, USKOT-foorumin (esim. yhteisymmärrysviikon ohjausryhmä), Opetushallituksen, Kirkkohallituksen ja Helsingin yliopiston kanssa. Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vahvistettiin jäsenyyksien ja hankkeiden kautta (ks. ”Jäsenyydet” ja ”Hankkeet”) sekä erityisesti Yhteisymmärryksen viikon ohjausryhmän kautta.

4.3 JÄSENYEDET

Piispankokouksen uskontojen kohtaamisen toimikunta

Yhdistyksen toiminnanjohtaja on toimikunnan jäseneksi.

MoniHeli ry

Yhdistys on MoniHeli ry:n jäsen. Hallituksen jäsen Ilari Rantakari edusti yhdistystä ry:n kevät- ja syyskokouksissa.

FINGO

Yhdistys on Fingon (entinen KEPA) jäsen.

Suomen Ekumeeninen Neuvosto (SEN)

Yhdistys on Suomen Ekumeenisen neuvoston kumppanuusjärjestö. Suomen Ekumeenisen Neuvoston kumppanuusjärjestöjen joukossa yhdistys edistää uskontojen, katsomuksien ja kulttuurien välistä vuoropuhelua. Yhdistyksellä on edustaja seuraavissa jaostoissa:

kasvatusasianjaosto, yhdenvertaisuusjaosto, paikallisekumeniikanjaosto, yhteiskunnallisen työn jaosto ja ruotsinkielinen jaosto.

Yhdistyksen varapuheenjohtaja Pekka Iivonen edusti yhdistystä kevät- ja syyskokouksissa.

Tieteen ja taiteen kristillinen tukisäätiö

Yhdistys on Tieteen ja taiteen kristillisen tukisäätiön perustajajäsen. Toimikaudella yhdistys hyväksyi osaltaan säätiön purkamisen käynnistämisen.

Kirkkopalvelut ry

Yhdistys on Kirkkopalveluiden jäsen.

Anna Lindh säätiön Suomen verkosto

Yhdistys on Anna Lindh säätiön Suomen verkoston jäsen ja toiminnanjohtaja on ohjausryhmän jäsen. Toiminnanjohtaja edusti yhdistystä säätiön kokouksissa.

Katsomusopettajan taidot 21. vuosisadalle hanke

Tj. on hankkeen ohjausryhmään. Hanke on Itä-Suomen yliopiston ja Helsingin yliopiston yhteishanke.

Katsomuskasvatuksen symposium 2020

Tj. on ohjausryhmän jäsen sekä kirjan toimituskunnan jäsen.

UNESCO professorin yhteistyöryhmä

Tj. edustaa yhdistystä ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on tiedottaa mm. dialogikasvatukseen liittyvistä hankkeista ja yhteistyömahdollisuuksista.

Resilienssi ja väkivaltaistuneet asenteet -verkosto

Tj. edustaa yhdistystä ryhmässä. Ryhmän tarkoituksena on ehkäistä väkivaltaista radikalisoitumista kasvatustieteen keinoin sekä vahvistaa kumppanuuksia ja luoda uusia toimintamalleja.

4.4 YHDISTYKSEN JÄRJESTÄMÄT TILAISUUDET JA KOULUTUKSET

Korona-tilanne vaikutti maalikuusta 2020 alkaen huomattavalla tavalla tilaisuuksien ja koulutusten järjestämiseen.

Yhdistys osallistui **Educa-messuille** 23.-25.1.2020 KUPERA-hankkeen osastolla Helsingin yliopiston kanssa. Osastolla tiedotettiin materiaaleista ja portaalista sekä jaettiin juhlakalenteri-

julistetta ja Tähtijengi-kirjanmerkkiä. Lisäksi järjestettiin paneelikeskustelu.

Osana yhteisymmärrysviikkoa yhdistys oli järjestämässä **avajaisia, konserttia ja koulutuksia**.

Koulutuksia järjestettiin seuraavissa tilaisuuksissa:

- *"Katsomustietoinen?"* koulutuskierros (järjestäjänä uskonnonopetus.fi), syksy 2020
- *Konfliktinratkaisu ja dialogitaidot arjen työelämässä - Conflict resolution and the art of dialogue in working life* -seminaari 3.2.2020
- Ajanakohtaisseminaari varhaiskasvatuksen työntekijöille Vantaalla 4.2.2020
- Yhteisymmärrysviikon koulutus Espoossa 5.2.2020
- *Nuori2020 Messut* 15.1.2020, luento lasten ja nuorten kulttuuri-identiteetin tukemisesta

Yhdistys tuotti kanavan ev-lut. kirkon *"Suuntaviivoja uskontodialogiin"* -webinaariin.

5. JULKAISUT

Yhdistys julkaisi:

- Juhlakalenteri 2020-2021 / Festkalender 2020-2021
- Juhlakalenteri-juliste
- Dialogin aakkoset materiaali
- Uudistetut juhlakalenterin verkkosivut ja uudistetut yhteisymmärrysviikon verkkosivut
- Yhteisymmärrysviikon visuaalisen uudistuksen
- Pedagogisia sovelluksia juhlakalenterin käytön soveltamiseksi opetukseen
- Lehtisen "Kodin eri katsomukset" yhteistyössä Kirkkohallituksen ja Lasten ja nuorten keskuksen kanssa
- Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoista oppimateriaalia perusopetukseen osana KUPERA-hanketta
 - o neljä kirjaa kielitietoiseen perusopetukseen
 - o yhden oppaan kulttuuri- ja katsomusdialogikasvatukseen
- Verkkoportaalin www.dialogikasvatus.fi kulttuuri-, katsomus- ja uskontodialogikasvatuksen

tueksi

- o materiaalipankki kasvattajille
- o yhteisymmärrysviikon materiaalit
- o koulutusvinkit

Yhdistyksellä oli maksutta jaettavissa toimikaudella seuraavia julkaisuja:

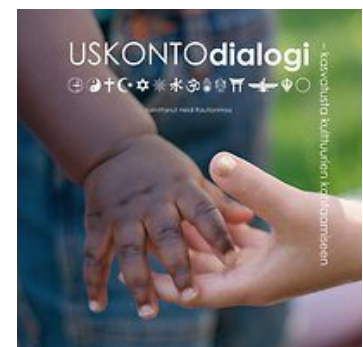
Monien uskontojen ja katsomusten Suomi -kirja

Moniuskontoisen Suomen ja uskonnonvapauden kehittymistä sekä eri uskontokuntien ja katsomusten välistä vuorovaikutusta käsittelevä artikkelikokoelma koottiin osana Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaa. Kirjahankkeen toteutimme yhteistyössä Ev.lut.kirkon tutkimuskeskuksen ja Åbo Akademin Donner -instituutin kanssa. Julkaisu on luettavissa pdf.muodossa ev.lut.kirkon verkkosivujen kautta.

Uskontodialogi – kasvatusta kulttuurienväliseen kohtaamiseen (toim. Heidi Rautionmaa)

Kirja antaa valmiuksia ohjata keskenään hyvin erilaisia nuoria maailmankatsomusten ymmärtämiseen kouluissa, järjestöissä ja uskonnollisissa yhteisöissä. Teos sopii myös käsikirjaksi uskontodialogin ymmärtämiseksi. Kirja on ollut tilattavissa yhdistykseltämme verkkosivujen kautta.

Imaamit Suomessa- Imaamikoulutusselvitys 2013

Muslimiyhteisön ja kansalaisvaikuttajien aloitteesta yhdistyksemme kokosi vuosina 2012–2013 koulutustarveselvityksen, jossa kartoitettiin Suomessa tällä hetkellä toimivien imaamien koulutusta ja kouluttautumistarpeita. Selvitys toteutettiin Anna Lindh -säätiön tuella ja yhteistyössä Suomen Muslimiliiton ja Visiofoorumin kanssa. Kirja on ollut sekä ladattavissa ilmaiseksi että tilattavissa verkkosivujemme kautta. Julkaisun painetut kappaleet jaettiin loppuun tämän toimintavuoden aikana.

Lisäksi dialogikasvatuksen portaalissa on ollut maksutta saatavilla materiaalia kasvattajille.

Yhdistys perusti työryhmän tuottamaan yhdistyksen 75 –juhlavuoden juhlaulkaisun vuodeksi 2022. Työryhmä aloitti toimintansa toimikaudella.

6. TIEDOTUS

Yhdistys viestii verkkosivujen, jäsenkirjeiden, Facebook sivujen, Instagaramin, Twitterin, postituslitojen, messujen, koulutusten sekä puheiden ja muiden esiintymisten kautta.

Yhdistys ylläpitää neljää **verkkosivustoa**:

www.dialogikasvatus.fi

www.kulttuurifoorumi.fi

www.yhteisymmarrysviikko.fi

www.juhlakalenteri.fi / www.festkalender.fi

Lisäksi KUPERA-hankkeesta viestittiin hankesivuston kautta

<https://www.helsinki.fi/fi/projektit/kulttuuri-katsomus-ja-kielitietoinen-perusopetus> (8 tiedotetta)

Facebookissa ylläpidämme sivuja:

Dialogikasvatus / Kulttuuri- ja uskontofoorumi Fokus ry

Yhteisymmärrysviikko

Kasvatusaineistoista ja muusta toiminnasta tiedotettiin ammattikasvattajille yhdistyksen verkko- ja Facebook-sivulla sekä Educa-messuilla Helsingissä.

Yhdistys sai näkyvyyttä mediassa Yhteisymmärrysviikosta julkaistujen artikkeleiden kautta.

Lisäksi KUPERA hankkeen puitteissa järjestettiin koulutuksia ja saatiin medianäkyvyyttä, esim. seuraavia viestintäkampanjoita levitettiin ahkerasti mediassa:

- Tähtijengi tietää: Kielitaito on supervoima!
- Tähtijengi esittää: ensimmäinen päivä uudessa koulussa
- Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen opetus -verkkokurssin mainosvideo
- Dialogin aakkoset -juliste

ja seuraavat artikkelit julkaistiin:

- Viinikainen, T. & Putkonen, N. (2020). Tähtijengi ja Dialogikasvatus.fi – kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoisuus osallisuuden vahvistajana. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11(3).
- Kavonius, M. & Putkonen, N. (2020). Katsomustietoisuus voimavarana. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11(3).
- Niina Putkonen & Marjaana Kavonius. *Katsomustietoisuus joka open taitona*. Katsomukset.fi.
- Ina Kovamäki, Marja Laine ja Niina Putkonen. *Lapsen kulttuuri- ja katsomustietoinen kasvatus*. Yhteiset Lapsemme 1/2020
- Synsygus-lehti. KUPERA-hankkeen esittely. Niina Putkonen, Marjaana Kavonius, Marja Laine, Anita Jantunen.

ja hanketta esiteltiin useissa muissa eri yhteyksissä kuten

- 20.1.2020 *Kulttuurien ja identiteettien moninaisuus tämän päivän koulussa ja päiväkodissa* –seminaarit, Helsingin kaupunki (x 2) (Niina Putkonen)
- 24.-25.1.2020 Educa-messut (osasto ja paneelikeskustelu)

Yhdistys sopi toimikaudella viestintäyhteistyöstä Kirkkohallituksen, Helsingin seurakuntayhtymän, Opetushallituksen (Yhteisymmärrysviikko) ja Seurakuntaopiston (uskonnonopetus.fi) kanssa.

Yhdistyksen ja KUPERA-hankkeen tuotteita mainostettiin viestintäkampanjoiden avulla:

- Tähtijengi-mainosvideot (2 kpl) ja kirjanmerkki
- Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen opetus verkkokurssi - mainosvideo
- Dialogin aakkoset -juliste (Dialogikasvatus-verkkoportaalin mainonta)
- Kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoinen opetus -esite
- Juhlakalenteri -juliste / suomi & ruotsi
- Educa-osaston videopotpuri

Yhdistys toteutti toimikaudella kolme verkkosivu-uudistusta. Web-Veistämö rakensi uusille alustoille seuraavat:

www.kulttuurifoorumi.fi

www.yhteisymmarrysviikko.fi

www.juhlakalenteri.fi / www.festkalender.fi

7. YHDISTYKSEN HALLINTO, TALOUS JA SIIJOITUSOMaisuUS

7.1 TOIMITILAT

Yhdistys muutti tammikuussa uusiin toimitiloihin osoitteeseen Tilkankatu 29 L2, 00300 Helsinki. Kyseessä on Helsingin kaupungilta vuokrattu liiketila.

7.2 SISÄISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET 2020

Hallitus sai kaksi uutta jäsentä: Hanna Mithiku ja Zahra Al Take

Hallituksesta jäivät pois: Ilari Rantakari ja Nina Maskulin

Yhdistyksen vuosikokous hyväksyi sääntömuutoksen, joka rajoittaa hallituksen jäsenten toimikauden maksimissaan kahteen peräkkäiseen kolmivuotiskauteen.

Hallitus perusti hallituksen ulkopuolisen valmistelutoimikunnan ehdottamaan hallituksen kokoonpanoa yhdistyksen vuosikokoukselle. Toimikunnan jäseniksi kutsuttiin Fokus ry:n kasvatustyöryhmän puheenjohtaja, dosentti Anuleena Kimanen, Fokus ry:n taidetyöryhmän puheenjohtaja, oopperalaulaja Matti Turunen, Fokuksen valtuuskunnan jäsen, toiminnanjohtaja Ujuni Ahmed sekä lähetystyön keskuksen johtaja Elina Helqvist Kirkkohallituksesta.

7.3 HALLITUS JA HENKILÖSTÖ

Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimi Marja Laine. Järjestö- ja hankekoordinaattorina toimi Ina Kovamäki ja viestinnän avustajana Emma Palojärvi.

Yhdistys palkkasi henkilöstöä tai maksoi palkkiota tuottajille ja koordinaattoreille eri hankkeissa.

Työryhmien vastuuhenkilöt on esitelty kohdassa 3.3.

Hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin vuosikokouksessa Marja Pentikäinen, Kati Mikkola, Pekka Iivonen, Teemu Toivonen, Tuija Samila, Ilkka Tahvanainen, Raija Urama, Hanna Mithiku ja Zahra Al Take. Varajäseniksi valittiin Nora Repo-Saeed ja Arto Kallioniemi.

Vuosikokous valitsi puheenjohtajaksi Marja Pentikäisen. Hallitus valitsi keskuudestaan kaksi varapuheenjohtajaa: Kati Mikkolan ja Pekka Iivosen.

7.4 YHDISTYKSEN TULEVAISUUS: STRATEGIA TOIMIKAUDELLE 2019-2023

Uusi strategia julkistettiin vuosikokouksessa 2019 ja sen on luettavissa toimintasuunnitelmasta 2021.

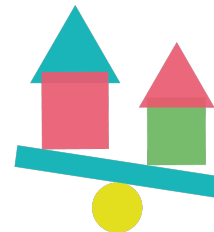

7.5 TALOUS

Yhdistys rahoitti toimintaansa yleisavustuksella, hankeavustuksilla ja muilla tuotoilla, joita olivat sijoitusomaisuus, jäsenmaksut ja kolehdit sekä KUPERA-hankkeen toteuttamisesta laskutetut palkkiot.

Hankerahoitukset ja yleisavustukset:

- OKM Yleisavustus
- Kirkkohallituksen Yhteisymmärrysviikon hankeavustus
- Kirkkohallituksen yleisavustus
- ELY hankeavustus
- Museoviraston hankeavustukset
- Oikeusministeriön hankeavustus
- Opetus- ja kulttuuriministeriön hankeavustus
- Taiken hankeavustus

Tilinpäätös: Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.–31.12.2020 osoitti 7449,31 alijäämää, joka selittyy pääosin ”Kulttuuri- ja katsomusdialogi ympäristökasvatuksessa” hankkeen kuluilla, jotka laskutetaan rahoittajalta vuonna 2021.

Tilinpäätös 2020 käsitellään vuosikokouksessa keväällä 2021.

Sijoitusomaisuus: Yhdistyksellä on sijoitusomaisuuden hoidosta sopimus Index Varainhoidon kanssa. Sijoitussalkun markkina-arvo oli vuoden 2020 lopussa 478 697,44 euroa.

Yhdistyksellä on hallussaan Olli ja Victoria Auterisen määrättyyn tarkoitukseen sidottu rahasto (116 421,52 euroa 31.12.2020), jonka varat hoidetaan osana yhdistyksen sijoitussalkkua.

Sijoitusstrategia: Yhdistyksellä on täyden valtuutuksen sopimus Index varainhoidon kanssa. Tämä mahdollistaa yhdistyksen varainhoitamisen tehokkaammin, sillä sopimus ei vaadi hallituksen hyväksyntää kaikista kaupoista.

Sijoitusten realisointi: Sijoituksia realisoitiin toimikaudella 20 000 euron arvosta.

7.6 OLLI AUTERISEN RAHASTO

Yhdistyksen kunniajäseneksi vuonna 1987 kutsuttu pitkäaikainen aktiivijäsen, entinen metsänhoitaja Olli Auterinen (1921–2008) teki FOKUS ry:lle testamenttilahjoituksen, jonka avulla tuetaan nuoria, lahjakkaita musiikinopiskelijoita, jotka joutuvat kulkemaan harrastukseensa pitkien matkojen takaa. Rahastosta ei myönnetty stipendejä toimikaudella. Hallitus linjasi periaatteita, joiden mukaisesti rahaston toimintaa lähdetään kehittämään.